

HUMUS¹⁰⁶

Afdelingsblad IVN Maastricht - Nr 106 - Voorjaar 2020

A group of hikers is seen from behind, walking along a muddy forest path. They are wearing various outdoor gear, including backpacks and rain jackets. Some are holding umbrellas, suggesting it might be raining or has recently rained. The forest is dense with trees and undergrowth, and the ground is covered in fallen leaves and mud.

Eifelwandeling
Nideggen - Heimbach

Bestuur

Voorzitter

Anneke van Montfort 06-11095935 an.van.montfort@hotmail.com

Vice-voorzitter

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com * na 18.00 uur

Secretaris/ledenadministratie en vertrouwenspersoon v.d. afdeling

Carlo Poolen 043-3626261 ivn.maastricht@home.nl

Penningmeester

Theo van Mulken 06-22434560 thvanmulken@planet.nl

Leden

Gid van Schijndel 06-21253047 gid.van.schijndel@home.nl

Chris van den Ende 043-3638055 chris.vandenende53@gmail.com

Coördinatoren werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com * na 18.00 uur

Werkgroep Jeugd - 'de Jekerdal-scharrelkids'

Vacature (voor inlichtingen: Carlo Poolen)

Werkgroep Flora (WGF)

Vacature (voor inlichtingen: Irma Kokx)

Werkgroep Natuurbeheer (WGNB)

Stephan Prinsen 06-42241763 stephanprinsen@gmail.com

Dirk v/d Weijer 043-3617900 bonlogis@hotmail.com

Werkgroep Vogels (WGV)

Janneke Ackermans 06-34832847 wgv.maastricht@gmail.com

Christine Woestenburg 06-11168852

Nico Wetzels 043-3479211

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Herman Heemskerk 043-3613565 herman.heemskerk@home.nl

Werkgroep PR

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com

Projectgroep Tiny Forest + Jubileum

Tineke de Jong 043-3521109 tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Secretariaat

Carlo Poolen 043-3626261

postadres: IVN Maastricht, Trichtervoogdenstraat 70, 6223 CT Maastricht

Humus 106

**... dat de Eifelwandeling van Nideggen naar Heimbach
een kletsnatte bedoening was.**

Het leek wel of de weergoden, die ons jarenlang gunstig gestemd zijn geweest, alle regen opgespaard hadden voor onze wandeling op zondag 20 oktober. Vanaf het moment dat we uit Café Herpertz am Rathaus staptten om aan de wandeling te beginnen totdat we in de bus staptten op weg naar huis, kwam de regen met bakken uit de lucht. Erg jammer natuurlijk, maar gewapend met parapluies, regenjassen, grote regencapes, gamachen en veel goede moed gingen we de 'zondvloed' tegemoet. Een dagwandeling in de regen is eigenlijk toch wel speciaal, dat doe je niet zo snel. En nu moesten we wel! In onze groep heb ik geen wanklank gehoord, wel hebben we druk gediscussieerd over waterdichte jassen, goede - niet zwetende - regencapes en misgelopen vergezichten. Ik had deze wandeling niet willen missen...hier gaan we 't nog lang over hebben! [CM]

Bestuursberichten

Contributie 2020

In de afgelopen periode zijn er enkele veranderingen geweest in de betaling van de jaarlijkse contributie. Daarom willen we u informeren over de betalingen in 2020. In 2019 hebben we automatische betaling van de contributie ingevoerd. Bij de leden die hiervan gebruik maken wordt de contributie in de periode januari-februari van de rekening afgeschreven. De overige leden krijgen een brief met het verzoek de contributie over te maken. Bij de leden die de Natuurgids ontvangen wordt het bedrag verhoogd met het abonnementsgeld van de Natuurgids. Onze donateurs ontvangen een brief met het verzoek om ons te blijven steunen. Bij een donatie van € 15,- of meer blijft u de Humus ontvangen. Voor leden die via het landelijk IVN betalen verandert er niets. Automatisch betalen is voor u en voor de vereniging gemakkelijk. Als u er nog geen gebruik van maakt en u wilt overstappen, dat kunt u dit aan mij melden. U ontvangt dan een formulier waarmee u ons opdracht geeft om de contributie te innen.

Namens het bestuur, Carlo Poolen

Coördinator Werkgroep Flora gezocht

Susanne Eussen heeft met veel deskundigheid en enthousiasme de afgelopen jaren vormgegeven aan de bijeenkomsten van de werkgroep Flora. Een nieuwe baan met nieuwe uitdagingen heeft haar doen besluiten om te stoppen met dit coördinatiewerk. Gelukkig blijft ze wel lid van de werkgroep Flora zodat we nog steeds van haar kennis gebruik kunnen maken. Op toerbeurt zorgen de leden van de werkgroep nu voor de inhoud van de bijeenkomsten, maar het zou fijn zijn als er iemand is die de coördinatie over kan nemen.

Wat wordt van de coördinator verwacht:

Hij/zij maakt samen met de leden van de werkgroep een jaarplanning. De systematiek van de bijeenkomsten is de 1^e zaterdag van elke maand van 9.30 uur tot ongeveer 12.00-12.30 uur en de 2^e of 3^e woensdagavond van elke maand van 20.00 uur tot dat het donker is. Om die reden vinden de bijeenkomsten van september tot en met maart plaats in de Groene ruimte van de Natuurtuinen Jekerdal. De data worden vastgelegd in de IVN-kalender en voor elke bijeenkomst wordt een uitnodiging gemaaild aan alle leden van de werkgroep waarin de activiteit omschreven wordt en ook de locatie vermeld. Hij/zij zorgt ervoor dat iemand er een verslagje van maakt voor de HUMUS, verzamelt de bijdragen en zorgt dat deze op de aangegeven deadline bij de redactie komt. Veel kennis van planten is niet vereist. In de bijeenkomsten gaat het niet alleen om het delen van kennis, maar ook het ontdekken van nieuwe gebiedjes, natuurbeleving en gezelligheid. Heb je interesse neem dan contact op met Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com of tel. 043-3258339 (na 18.00 uur).

Arie Boersma nieuwe Regiovertegenwoordiger

Na 3 jaar regiovertegenwoordiger te zijn geweest, wilde Jacques Seezink van IVN Vijen-Vaals het stokje overdragen. Helaas heeft de Regio Maas en Mergelland afgelopen jaar geen nieuwe regiovertegenwoordiger kunnen vinden.

Sinds september heeft Arie Boersma, tevens voorzitter van IVN District Limburg, deze taak op zich genomen. Niet ideaal die twee petten, maar zo kan hij toch de stem van de regio en van het District bij de Landelijke Raad laten horen.

Tineke de Jong en Jeanne Boosten verlaten bestuur IVN District Limburg

Na 24 jaar trouwe dienst heeft Tineke de Jong het districtsbestuur vaarwel gezegd. Ondanks haar vele activiteiten binnen de vereniging, zowel op lokaal, regionaal, provinciaal en zelfs op nationaal niveau, heeft zij zich met hart en ziel als bestuurslid voor het District ingezet. De focus lag daarbij op samenwerking tussen alle afdelingen. Samenwerking m.b.t. het opzetten van cursussen, regioactiviteiten, actieve ledendagen, etc. Tijdens de laatste Districtsvergadering werd zij bedankt voor al haar werk, maar bedankte zij ook iedereen voor de fijne samenwerking, het heeft haar leven verrijkt. Tijdens een uitje met alle actieve IVN-ers van het District kon ze trots zijn dat het estafettestokje weer doorgegeven is. Tineke, meer dan bedankt voor je inzet al die jaren, wij hopen dat je nog lang actief mag blijven en van je expertise gebruik mogen maken.

Jeanne Boosten legt ook per 1 jan 2020 na 5 jaar haar functie neer als AB lid van IVN District Limburg. Als natuur- en landschapsgids van IVN Maastricht blijft ze natuurlijk nog gidsen. Maar ook haar taak voor het District voor het excursieloket Zuid blijft ze doen. Daarnaast organiseert ze de terugkomdagen voor landschapsgidsen Zuid. Dus ook Jeanne blijft nog actief, waarvoor ook veel dank!

Nieuwe leden

In de afgelopen periode hebben zich de volgende nieuwe leden aangemeld: Myriam en Ter van der Woude, Désirée Schuimer, Udo Brock, Nel Houtenbos, Wilma Arink, Pauline Verburgh, Yvonne Jans, Ankie Hersbach en Julia Keulen. We heten iedereen van harte welkom bij onze vereniging.

Post

In dit overzicht vindt u post die het bestuur van IVN Maastricht in de afgelopen periode heeft ontvangen. U kunt een poststuk opvragen bij de secretaris, Carlo Poolen.

- IVN Limburg: Jaarverslag IVN Limburg 2018
- IVN Eijsden: De Wissel nr. 2019-03
- IVN District Limburg: Concept meerjarenplan 2020-2024 / Jaarplan 2020
- IVN NL: Verkort verslag Landelijke Raad 19/10

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering IVN Maastricht 2020

Aan alle leden van IVN Maastricht,

Graag nodig ik u uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van IVN Maastricht op 11 maart 2020 om 20.00 uur in de Natuurtuinen Jekerdal aan de Drabbelstraat. De concept-agenda is als volgt :

1. Opening door de voorzitter en vaststelling agenda.

2. Behandeling van de verslagen van de algemene ledenvergaderingen van 27 februari 2019 en 3 april 2019.

De verslagen zijn gepubliceerd in de Humus nr. 104, maar u kunt ze ook opvragen bij de secretaris.

3. Jaarverslag 2019 van de secretaris.

Het verslag is gepubliceerd in de Humus nr. 106.

4. Financiën.

- a. Balans en Verlies & Winstrekening 2019;
- b. Verslag van de kascontrolecommissie over 2019
- c. Benoeming kascontrolecommissie 2021;
- d. Behandeling van de realisatie 2019 en de begroting 2020;

De stukken worden tijdens de vergadering uitgereikt en kunnen vooraf worden opgevraagd bij de penningmeester.

5. Samenstelling van het bestuur.

Kandidaten kunnen zich opgeven bij de secretaris.

Het rooster van aftreden is als volgt :

Voorzitter	Anneke van Montfort	aftredend in 2020
Secretaris	Carlo Poolen	aftredend in 2021
Penningmeester	Theo van Mulken	aftredend in 2019
Bestuurslid	Irma Kokx	aftredend in 2020
Bestuurslid	Chris van den Ende	aftredend in 2022
Bestuurslid	Gid van Schijndel	aftredend in 2020

6. Huishoudelijk reglement.

IVN NL heeft een nieuw model opgesteld voor het huishoudelijk reglement van de vereniging. Dit model sluit aan bij de nieuwe statuten. Het bestuur heeft op basis van het nieuwe model een voorstel gemaakt voor een nieuw huishoudelijk reglement en wil dit aan de leden voorleggen. Het voorstel is op te vragen bij de secretaris.

7. Vooruitblik activiteiten.

Irma Kokx, coördinator activiteiten, geeft een toelichting op de activiteiten in 2020.

8. Rondvraag en sluiting.

Namens het bestuur, Carlo Poolen, secretaris

In het jaarverslag kijken we terug op de activiteiten van de vereniging IVN Maastricht in het afgelopen jaar. Dat doen we door de activiteiten zo veel mogelijk vast te leggen in cijfers om vergelijking met voorgaande jaren mogelijk te maken. De vele activiteiten van de werkgroepen zijn niet opgenomen in dit verslag tenzij deze als publieksactiviteit zijn opgezet. Voor sfeerimpressies verwijzen we naar de verslagen in ons verenigingsblad Humus. In verband met de verschijningsdatum van Humus is dit verslag bijgewerkt tot en met 18 november 2019.

01: De vereniging

Leden

De vereniging telt 233 leden, te verdelen in 194 leden, 3 ereleden en 36 gezinsleden. Daarnaast zijn er 25 donateurs. Dit is een stijging ten opzichte van het afgelopen jaar. De meeste nieuwe leden worden lid na het volgen van een cursus maar we zien ook nieuwe mensen binnenkomen via het landelijk IVN.

Ledenaantal

2019:	197 leden	36 gezinsleden	Totaal: 233 leden	25 donateurs
2018:	187 leden	32 gezinsleden	Totaal: 222 leden	24 donateurs
2017:	172 leden	29 gezinsleden	Totaal: 204 leden	23 donateurs
2016:	181 leden	35 gezinsleden	Totaal: 220 leden	13 donateurs
2015:	207 leden	43 gezinsleden	Totaal: 250 leden	

Bestuur

De vereniging heeft een bestuur, de bestuursleden worden benoemd door de leden. Chrit Merckelbagh is gestopt als bestuurslid, maar blijft wel actief. Chis van den Ende is nieuw in het bestuur. Theo wil stoppen als penningmeester, Anneke neemt een aantal taken van hem over. De samenstelling van het bestuur is als volgt:

Functie	Naam	Bestuursperiode
Voorzitter	Anneke van Montfort	2017-2020
Secretaris	Carlo Poolen	2018-2021
Penningmeester	Theo van Mulken	2019-2022
Bestuurslid	Irma Kokx	2017-2020
Bestuurslid	Gid van Schijndel	2017-2020
Bestuurslid	Chis van den Ende	2019-2022

Het bestuur vergadert maandelijks waarbij drie keer per jaar de coördinatoren van de werkgroepen en projectgroepen worden uitgenodigd. In de jaarlijkse algemene ledenvergadering legt het bestuur verantwoording af aan de leden. Dit jaar zijn er twee ledenvergaderingen geweest. De tweede vergadering was nodig om te stemmen over de nieuwe statuten. IVN Maastricht is vertegenwoordigd in de Regio Maas & Mergelland en het IVN District Limburg. Arie Boersma is regiovertegenwoordiger geworden van IVN Regio Maas & Mergelland.

In 2019 mochten we weer de 'Tineke de Jong-penning' uitreiken. Op voordracht van de commissie heeft Arie Boersma deze ontvangen tijdens de druk bezochte Nieuwjaarsexcursie.

Voor de leden hebben we een Ledendag (wandeling met BBQ) georganiseerd op 24 augustus. Meer dan 40 leden hebben we mogen verwelkomen.

De verwerking van de contributiebetalingen van de leden kost veel tijd. Om dit te versnellen en voor het gemak van de leden hebben we automatisch betalen ingevoerd. Gelukkig maakt een groot deel van de leden hiervan gebruik.

02: Werkgroepen en projectgroepen

Werkgroepen

De werkgroepen vormen een belangrijke peiler van de vereniging. Ze organiseren veel activiteiten en bieden onze leden en vrijwilligers de mogelijkheid om actief te zijn. Hiermee leveren ze een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van IVN. Bij grote activiteiten en projecten werken de werkgroepen vaak samen.

De vereniging telt 7 werkgroepen, gelijk aan 2018.

Tineke de Jong en Suzanne Eussen zijn gestopt als coördinator van resp. de Werkgroep Jekerdal-scharrelkids en de Werkgroep flora. Er zijn nog geen opvolgers, de functies worden tijdelijk waargenomen.

Werkgroep

Werkgroep Natuurbeheer

Werkgroep Vogels

Werkgroep Flora

Werkgroep Publieksactiviteiten

Werkgroep Public relations

Werkgroep Wandelingen met busvervoer

Werkgroep Jeugd - Jekerdal-scharrelkids

Coördinator

Dirk van de Weijer en Stephan Prinsen

Janneke Ackermans, Christine Woestenburg,

Nico Wetzels

Irma Kokx (waarnemend)

Irma Kokx

Chrit Merckelbagh

Herman Heemskerk

Carlo Poolen (waarnemend)

Projectgroepen

Naast de werkgroepen zijn er ook projectgroepen actief. Zij richten zich op een concreet doel. Als dat is bereikt, wordt de werkgroep opgeheven. Op dit moment tellen we 4 projectgroepen:

1) Projectgroep Stadsnatuur

Verskillende IVN-ers zijn actief bezig, samen met vele andere organisaties. Er lopen verschillende initiatieven onder de noemer Stadsnatuur. Dit jaar is gezocht naar een geschikte organisatiestructuur voor deze activiteiten.

2) Projectgroep Ommetje Wolder

Het ommetje en de Bandkeramiekersmonument worden door deze projectgroep onderhouden. Daarnaast zijn er meerdere wandelingen naar het monument geweest, zoals de excursie voor de basisschool Wolder in het kader van de Reuzenfeesten in Maastricht.

3) Projectgroep Tiny Forest

Op 13 maart is het eerste Tiny Forest in Maastricht gerealiseerd bij Basisschool Manjefiek in de wijk Malberg.

4) Projectgroep Jubileum

In 2021 bestaat IVN Maastricht 50 jaar. Inmiddels ligt er een basis-plan klaar voor de jubileumactiviteiten.

03: Publieksactiviteiten

Natuur- en milieu-educatie is de kernactiviteit van het IVN. Alle IVN-afdelingen proberen met hun activiteiten zoveel mogelijk mensen te bereiken. De traditionele middelen zijn excursies en cursussen, maar er zijn ook andere activiteiten waarbij verschillende educatieve technieken worden toegepast zoals workshops, markten, natuurwerkdagen.

Excursies

Ook dit jaar hadden we een vol programma met 11 excursies waaronder de Nieuwjaarswandeling, de 2 dagexcursies met busvervoer en de Avondnatuurvierdaagse. In totaal tellen we 190 deelnemers bij de 10 tot en met november uitgevoerde excursies. Dit geeft een gemiddelde van 19 deelnemers, fors minder dan we de afgelopen jaren gewend zijn. Belangrijke factor is het weer. Bij enkele excursies heeft het hard geregend en tijdens de Avondnatuurvierdaagse was het extreem warm. Positieve uitschieters zijn de Nieuwjaarswandeling en de Paddenstoelenexcursie. Bij de twee dagwandelingen in de Eifel en de Ardennen was de bus vol bezet.

	Aantal	Gemiddeld aantal deelnemers
2019:	11	19
2018:	15	35
2017:	17	26
2016:	15	24
2015:	14	25

Naast de publieksexcursies verzorgen we ook excursies op aanvraag. Zo hebben we 39 mensen van IVN Asten-Someren over de Sint Pietersberg begeleid en een familie van circa 30 personen door de Eijsder Beemden.

Cursussen

IVN Maastricht organiseert jaarlijks cursussen. Er is altijd belangstelling voor het volgen van een cursus en we halen er tevens nieuwe leden mee binnen. Naast de reguliere cursussen zijn er ook enkele kortere vormen zoals workshops. We hebben dit jaar de volgende cursussen georganiseerd :

- Cursus Kaart, Kompas & GPS met 8 deelnemers;
- Basiscursus Vogels met 19 deelnemers;
- Cursus Bomen (4 lessen en 4 excursies) met per lespakket 20 deelnemers;
- Cursus Geologie en landschap van Zuid Limburg met 15 deelnemers;
- Workshop Vleermuizen met 16 deelnemers.

Dit zijn 135 deelnemers met een gemiddelde van 17 per cursus. Dit past in het beeld van de afgelopen jaren.

	<i>Aantal cursussen</i>	<i>Gemiddeld aantal deelnemers</i>
2019:	8	17
2018:	6	21
2017:	8	19
2016:	5	15
2015:	2	14

In samenwerking met het CNME en de IVN Regio Maas & Mergelland is in 2017 weer een Natuurgidsenopleiding gestart. Op 21 juni is deze afgesloten met de diploma-uitreiking door Patrick van den Broek, Dijkgraaf van het Waterschap. De cursisten hebben op 23 juni het Eco-festival georganiseerd in de Natuurtuinen met 230 bezoekers.

Lezingen

Buiten de lezingen van de werkgroepen hebben we weer meegewerkt aan de jaarlijkse lezing van het CNME, Natuurhistorisch Genootschap Limburg en IVN. Deze keer ging de lezing over planten en gezondheid. Op 9 oktober verzorgde Peter Lambrichs een lezing over natuurfotografie voor 30 aanwezigen.

04: Overige activiteiten

We hebben dit jaar ook activiteiten opgezet die niet vallen onder de bekende categorieën. Vaak doen we dit in samenwerking met een andere organisatie of sluiten we aan bij landelijke of regionale activiteiten van IVN of andere organisaties. Onderstaande overzicht geeft een kleine opsomming:

- Landelijke Boomfeestdag, samen met het CNME op 13 maart bij Kindcentrum de Geluksvogel;
- Nacht van de Nacht samen met Milieufederatie, 32 deelnemers waaronder 12 deelnemers met een wandeling in het donker door Biesland en het Jekerdal;
- Nationale nachtvliindertelling bij Fort Sint Pieter met 16 deelnemers;

- Samen met het Buurtnetwerk Campagne hebben we een excursie naar het NATO-hoofdkwartier, een excursie naar de kruidentuin van Château Neercanne en een wijnwandeling georganiseerd;
- De landelijke Natuurwerkdag in het eerste weekend van november;
- De Nacht van de Vleermuis met 20 deelnemers;
- De Sterwandeling van de IVN Regio Maas en Mergelland;
- Twee activiteiten voor de Buitenschoolse opvang Go Nuts;
- Planten Tiny Forest in maart én één buitenles in april in het Tiny Forest met 2 klassen van BS Manjefiek;
- Buitenlessen in de Eijsder Beemden voor de Nutsschool Heugemerveld met alle klassen;
- Samen met het Natuurhistorisch Genootschap een lezing en een bomenwandeling door het stadspark;
- Samen met NHG, Universiteit en CNME wordt er gewerkt aan het boek 'Natuurlijk Maastricht' met uitgave in 2020.

05: Public Relations

Het verenigingsblad de Humus is het visitekaartje van vereniging en verschijnt dit jaar drie keer. Voor onze publieksactiviteiten zijn 33 verschillende flyers verzonden. Ons mailbestand bevat inmiddels 508 adressen, inclusief eigen leden en het bestand voor de Jekerdal-scharrelkids. Inmiddels zijn de meeste wandelboekjes van IVN Maastricht digitaal beschikbaar via de website.

06: Afsluiting

IVN Maastricht heeft in 2019 weer een volle agenda gehad. Met veel eigen activiteiten, maar ook werkten we vaak samen. Hiermee leveren we een belangrijke bijdrage aan de Natuur- en Milieueducatie in Maastricht. Gelukkig hebben we een grote groep actieve leden om dit te realiseren. Graag wil ik iedereen bedanken die heeft meegeholpen om dit mogelijk te maken.

Carlo Poolen, secretaris

Komende activiteiten

*Voor alle publieksexcursies geldt dat deze gratis zijn en men er zich niet voor hoeft aan te melden (tenzij anders vermeld zoals bij de wandeling met busvervoer).
Op tijd bij het vertrekpunt zijn is voldoende.*

Zondag 12 januari – Nieuwjaarswandeling

Foto: Wikipedia

Zoals elk jaar luidt IVN Maastricht het Nieuwe Jaar in met een wandeling en daarna een gezellig samenzijn met eenieder die dit wil. Onderweg wordt aandacht besteed aan de vele activiteiten die wij ondernemen. Vorig jaar wilden we al naar de Hoge en Lage Fronten, maar kon dit door de werkzaamheden niet door gaan. Daarom gaan we het dit jaar opnieuw proberen. Vertrek 14.00 uur bij filmhuis Lumière.

Woensdag 15 januari -

Lezing: Flora van Nederland in het dagelijks gebruik

Door Dr MJM Martens, Redacteur Flora van Nederland

Op de bijeenkomst van de Florawerkgroep op woensdag 15 januari (Aanvang 20.00 uur, Natuurtuinen Jekerdal) gaan we samen eens kijken wat er zoal mogelijk is met Flora van Nederland en hoe de website is in te zetten bij het zelf bestuderen van onze wilde flora of bij het onderwijs in de floristiek. Kijk voor meer informatie op pagina 31. De avond staat open voor alle floraliefhebbers en voor wie er meer over wilt weten. Wel graag opgeven bij Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com

Donderdag 6 februari - Gezamenlijke lezing IVN/CNME/NHG

Elk jaar organiseren het IVN Maastricht, het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie en Kring Maastricht van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg een avond over een actueel onderwerp betreffende de natuur in en rond Maastricht. De avond wordt gehouden in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht van 20.00 - 22.30 uur. De toegang is vrij. Kijk voor meer informatie op pagina 18.

Zondag 16 februari - Vogelexcursie

Hoewel er geen basiscursus Vogels wordt aangeboden, betekent dit niet dat er geen aandacht voor vogels is. Vandaar een vogelexcursie. Vertrek 10.00 uur vanaf Stayokay aan de Maasboulevard 101.

Zondag 8 maart – Ommetje Bemelen

Landschapsgids Tos Heuts leidt een wandeling rondom Bemelen waar een eeuwenoude historie terug te vinden is in landschaps- en cultuurelementen. Deze route is nagenoeg vlak en ook geschikt voor mensen in rolstoelen. Het vertrek is om 13.30 uur vanaf de grote parkeerplaats bij de voetbalvelden van Scharn (Bemelerweg 92, 6226 NE Maastricht).

Zondag 15 maart – Wandeling Jekerdal met bezoek aan de Jezuitenberg

In samenwerking met Buurtplatform Campagne organiseren we een wandeling door het Jekerdal met aansluitend een bezoek aan de beroemde Jezuitenberg, een van de mooiste bewerkte kalksteengroeven ter wereld en sinds 1996 een beschermd Rijksmonument. Meer info volgt ruim op tijd via onze e-mail service en website.

Zondag 19 april – wandeling Observant, ENCI-groeve en Sint Pietersberg

In deze wandeling schenkt landschapsgids Antonie de Beaumont aandacht aan de geologie van de Sint Pietersberg en de ENCI-groeve en laat zien wat de invloed van klimaat is op landschap en natuur door de eeuwen heen. De start is om 11.00 uur vanaf de parkeerplaats van Châlet d'n Observant (Lage Kanaaldijk 115, 6212 NA Maastricht).

Zondag 3 mei – Ardennenwandeling van Stavelot naar Coö

Zondag 3 mei organiseert de werkgroep wandelen met busvervoer een wandeling in de Ardennen vanuit Stavelot via Trois Pont naar Coö. We lopen 2 afstanden, 10 en 15 km. Deze wandeling is het vervolg op de wandeling van 5 mei 2019 en volgt een gedeelte van de lange afstandswandeling GR 56. Na de gebruikelijke koffiepauze voor de start in Stavelot gaan we aan de wandel. De koffie wordt gesponsord door IVN Maastricht.

Bij de korte afstand van 10 km zijn Chrit en Jan de gidsen en bij de lange afstand van 15 km zijn dat Herman en Jo. Via Bois de L'Abbaye lopen we in zuidelijke richting via Côte de Wanne, die zeer bekend is bij de wielrenners. We volgen het dal van de Amblève tot Trois Pont, waar de wandelaars zich splitsen voor de korte of de lange afstand. De wandelaars

van de korte afstand blijven de Amblève volgen tot de watervallen van Coö. Jo en Herman wandelen vanuit Trois Pont een rondje 'onderste bekken' van de waterkrachtcentrale van Coö. Deze centrale werd gebouwd tussen 1967 en 1979. Het water wordt tijdens perioden met laag energieverbruik weer naar de bovenste bekkens gepompt. Het stuwmeer werd aangelegd in een oude meander van

de rivier, in de jaren '60 van de vorige eeuw. Het is deze meander die in de 18e eeuw werd doorbroken voor de aanleg van de watervallen van Coö. In Coö kunnen we nog nagenieten en uitrusten van deze wandeling. Goed schoeisel en kleding is belangrijk maar ook het lunchpakket niet vergeten. Stipt 16.45 uur vertrekken we weer naar huis.

Wegens de sterk gestegen kosten van de touringcar, bedragen de kosten voor IVN-leden € 18,00 en voor niet-leden € 20,00.

Graag betalen in de bus met contant geld. Vertrektijden: Emmaplein 08.30 uur, Bushalte Wilhelminasingel 08.40 uur en Akersteenweg 08.50 uur.

Voor opgave en informatie: Herman Heemskerk (tel: 043-3613565), graag per e-mail: herman.heemskerk@home.nl

Cursussen Workshops Lezingen

Afgerond

Vleermuizen

Ger Beckers de vleermuizenspecialist had zelf het initiatief genomen om voor ons een workshop Vleermuizen te ontwikkelen en aan te bieden. Twee avonden uitsluitend theorie, een derde avond theorie en praktijk en dan als laatste onderdeel een excursie in een groeve. Tussendoor werden huiswerkopdrachten gegeven, want er moest wel gewerkt worden. Het maximum van 15 deelnemers werd in een paar dagen tijd bereikt en het was zelfs even nodig om een wachtlijst te hanteren. Het enthousiasme en kennis van Ger is groot, iets dat door de deelnemers gewaardeerd werd. Het is nu al zeker dat deze workshop volgend jaar weer aangeboden wordt. [IK]

Bomen

Dit najaar zijn de lespakketten 3 en 4 van de bomencursus aangeboden. Op papier lijkt het steeds of er zo'n 20 cursisten zijn, maar jammer genoeg komen er dan om uiteenlopende en vaak ook begrijpelijke redenen veel minder mensen opdagen. Gelukkig zijn er ook weer belangstellenden met ingang van lespakket 3 begonnen. Het aantal uiteindelijke deelnemers van lespakket 3 was 10 en van lespakket 4 was 12. [IK]

Geologie

De cursus Geologie blijft in trek. Het aantal deelnemers zit altijd rond de 15 en dat is meer dan voldoende om ook veel tijd aan vragen te kunnen besteden. Sommige cursisten hadden (delen van) de cursus al eerder gevolgd, maar ook al verandert de cursusinhoud niet aanzienlijk, sommige kennis wordt vergeten en de wandelingen door het Zuid-Limburgse landschap en de stad blijven boeien. [IK]

Door drukte van docenten met andere activiteiten worden de cursus Kaart, kompas & GPS en de basiscursus Vogels in 2020 niet aangeboden. De cursus Geologie wordt om de 2 jaar aangeboden en staat dus ook dit jaar niet op het programma.

Cursus bomen

De cursus bomen is nu voor de derde keer door Tineke gegeven met in 2017 een overtekening, maar nu de laatste keer net vol. Toch werd de opkomst steeds minder en dat betekent dat we in 2020 geen volledige cursus meer kunnen aanbieden als er te weinig aanmeldingen zijn. Wel willen we de mensen die bij lespakket 3 pas binnengestroomd zijn ook lespakket 1 en 2 aanbieden, daar was echt animo voor. We reserveren voor lespakket 1 woensdag 12 en zaterdag 22 februari en voor lespakket 2 woensdag 22 en zaterdag 25 april.

Andere belangstellenden kunnen dan ook op die 2 lessen inschrijven. Daarna beslissen we of de herfst nog haalbaar is qua aantallen. Een jaar overslaan is ook niet erg, dan zijn er vast weer nieuwe mensen die belangstelling hebben. Per lespakket betalen IVN-leden € 7,50 en niet-leden € 10,00.

Opgave en verdere informatie is weer te krijgen bij Irma Kokx per e-mail: ipa.kokx@gmail.com.

Landschapsgidsenopleiding (LGO) Zuid-Limburg

Na de succesvolle natuurgidsenopleiding, kunnen natuurgidsen zich verder verdiepen met deze opleiding. Daarnaast zijn er ook nieuwe gidsen nodig die meer naar het landschap en de cultuurhistorie kijken en dan is deze opleiding een mooie start voor hen.

De infoavond op 29 oktober leverde 55 belangstellenden op. Dat zo'n infoavond nuttig is, bleek wel. Uiteindelijk zijn er 28 aanmeldingen (het maximale aantal!), waaronder leden van Maastricht. We hebben 3 mensen door kunnen sturen naar de natuurgidsenopleiding in de Westelijke Mijnstreek. Daarnaast hebben 26 belangstellenden zich afgemeld

omdat ze niet 85% aanwezig konden zijn of zich wel in landschap wilden verdiepen maar niet daarna wilden gidsen. Dus er is best ook animo voor een cursus landschap net zoals we een vogel- en een bomencursus geven. Wie weet komt die er ook een keer. Deze opleiding gaat 15 februari van start en zit dus nu al vol. In het opleidingsteam die deze LGO trekt zitten mensen van 5 afdelingen, waaronder Maastricht met Carlo, Jeanne, Johanna, Arie en Tineke. [TdJ]

Klimaatgidsencursus

Vast als voor-aankondiging zijn we begonnen met de voorbereidingen van een klimaatcursus samen met het CNME. Er heeft n.l. een pilot afgelopen jaar gedraaid in Zuid-Limburg opgezet en georganiseerd door districtskadervorming van het IVN District Limburg. Het is de bedoeling dat de opgeleide klimaatgidsen dit uitrollen in hun regio. Op deze cursus zaten vnl. natuur- en landschapsgidsen die zich wilden verdiepen in de problematiek van het klimaat. Van onze regio Maas & Mergelland deden er 10 gidsen mee, waaronder van Maastricht Karin, Antonie, Jos en Tineke.

We gaan kijken of we in het najaar/winter 2020 met een klimaatgidsencursus kunnen starten. Mocht u al belangstelling hebben laat het Irma of Tineke weten. [TdJ]

Lezingen

Flora van Nederland in het dagelijks gebruik

Door Dr MJM Martens, Redacteur Flora van Nederland.

Op de bijeenkomst van de Florawerkgroep op woensdag 15 januari (Aanvang 20.00 uur, Natuurtuinen Jekerdal) gaan we samen eens kijken wat er zoal mogelijk is met flora van Nederland en hoe de website is in te zetten bij het zelf bestuderen van onze wilde flora of bij het onderwijs in de floristiek. Kijk voor meer informatie op pag. 31.

De avond staat open voor alle floraliefhebbers en voor wie er meer over wilt weten.

Wel graag opgeven bij Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com

[MM]

Van her en der

50-jarig bestaan IVN Maastricht in 2021

Zoals sommigen actieve leden al hebben gemerkt, de voorstellen m.b.t. wat we willen gaan doen tijdens het jubileumjaar zijn door Johanna rondgestuurd. Op dinsdag 21 januari gaan we dit verder bespreken en ook kijken naar welke plannen ieder groepje dat een excursie of andere activiteit gaat verzorgen al heeft bedacht.

Iedereen die een bijdrage wil leveren is welkom op deze avond, zodat we het programma voor ons jubileumjaar steeds concreter kunnen maken.

[jubileum-team Chrit, Johanna, Gid en Tineke]

**Oproep aan alle actieve leden:
kom dinsdag 21 januari om 20.00 uur naar de
Natuurtuinen Jekerdal en werk mee aan een
mooi jubileumprogramma voor 2021.**

Tiny Forest

Het plan was om in november 2019 weer een Tiny Forest te gaan planten, maar helaas geeft de gemeente nog geen groenlicht, bodemonderzoek is een van de oorzaken van vertraging. We hopen nu in het voorjaar er twee te planten, maar op dit moment weten we dat ook nog niet.

Positief is dat de eerste Tiny Forest, geplant in Malberg bij de basisschool Manjefiek, het goed doet. Sommigen bomen zijn al van 90 cm naar meer dan 2 m omhoog gegroeid, zoals de gewone esdoorn, de lijsterbes en ook onze IVN Maastricht boom de steleip. Zodra er meer bekend is maken we een flyer om mee te helpen met planten.

[T.d.J.]

Tiny Forest

IVN ACTIEVE LEDENDAG 'Natuur in de buurt'

Op zaterdag 25 januari 2020, van 9.45 uur tot 17.00 uur, Stadbroekermolen, Jacqueline Roufsweg 1, 6136 VG Sittard. Inloop vanaf 9.15 uur met koffie, thee en vlaai en plenaire afsluiting met drankje tot 17.00 uur.

Het bestuur van IVN District Limburg en haar werkgroepen nodigen de actieve leden van jullie IVN afdeling van harte uit om deel te nemen aan onze ledendag waarin we jullie willen bedanken voor je enorme inzet en waarin we jullie willen inspireren om daar vooral mee door te gaan! Wij trakteren onze actieve IVN-ers op twee zeer inspirerende lezingen.

De lezingen worden verzorgd door:

Ignace Schops (directeur Regionaal landschap Kempen en Maasland) is een zeer gewaardeerde Vlaamse spreker die reeds vele onderscheidingen voor zijn werk en inzet heeft ontvangen zoals in 2008 met de Goldman Environmental Prize, ook wel de groene Nobelprijs genoemd.

Wim Ruis (IVN projectleider in Brabant) is sinds dit jaar Chieftelling en tevens begenadigd accordionspeler.

Aansluitend volgt een toelichting op de Limburgse IVN-campagne 2021 door IVN-vrijwilligersconsulent Sylvia Spierts.

Na de lunch zullen een aantal Limburgse IVN-afdelingen en beroepskrachten hun 'pareltjes', activiteiten, projecten of processen van de afgelopen 2 jaar waar men op een gepaste manier trots op mag zijn, aan elkaar presenteren. Tijdens deze middag staan interactie, uitwisseling van kennis en ervaringen centraal.

Wij denken dat het programma bijzonder interessant is voor iedereen die actief activiteiten bedenkt en uitvoert vanuit het IVN.

Wil je dit gevarieerde programma niet missen, meld je dan zo snel mogelijk aan, maar liefst voor 7 Januari 2020 via de volgende link:

<https://www.ivn.nl/provincie/limburg/ivn-actieve-ledendag-2020>

Gezamenlijke lezing met discussie

Elk jaar organiseren het IVN Maastricht, het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie en Kring Maastricht van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg een avond over een actueel onderwerp betreffende de natuur in en rond Maastricht. Dit jaar zal de avond gehouden worden op donderdag 6 februari van 20.00 - 22.30 uur in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. De toegang is vrij.

In oktober 2017 is de stadsnatuurvisie voor Maastricht verschenen. Leden van een groot aantal organisaties die betrokken zijn bij de natuur in Maastricht hebben daar hun steentje aan bijgedragen. In de visie wordt een vergezicht geschetst rond de thema's Gezondheid en Welzijn, Klimaat, Biodiversiteit en Economie. De stadsnatuurvisie kan gedownload worden via www.ivn.nl/maastricht/stadsnatuurvisie-maastricht

Rond de jaarwisseling 2019/2020 zal de gemeenteraad van Maastricht een omgevingsvisie voor Maastricht vast stellen. Hierin presenteert de gemeente Maastricht een strategische visie op de fysieke leefomgeving van de gemeente voor de langere termijn. In de visie wordt een drietal thema's onderscheiden voor de fysieke leefomgeving van de stad. Het betreffen:

- de (Eu)regionale netwerkfunctie op sociaal- en economisch terrein,
- een gezonde- en leefbare omgeving en
- plekken die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Maastricht

Een samenvatting van de omgevingsvisie kan men downloaden via:

www.gemeentemaastricht.nl/sites/default/files/2019-10/samenvatting_omgevingsvisie.pdf

De twee visies hebben meerdere raakpunten. Deze avond willen wij kijken in hoeverre zij onderling consistent zijn en elkaar wellicht kunnen versterken.

De volgende sprekers zullen eerst een inleiding geven op het onderwerp:

- Tim van Wanroy, afdeling Beleid & Ontwikkeling, Gemeente Maastricht: omgevingsvisie
- Gid van Schijndel/Rob Jansen, IVN Maastricht: stadsnatuurvisie

Na de pauze is er ruimte voor een publieksdiscussie. Gespreksleider is Johan den Boer van Kring Maastricht.

Logboek werkgroepen

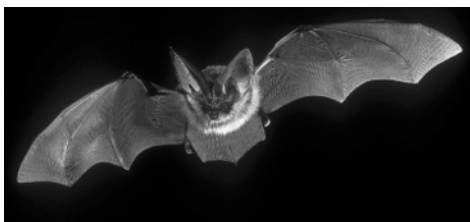
Werkgroep Publieksactiviteiten

Vrijdag en zaterdag 23 en 24 augustus - Nacht van de Vleermuis

In de ochtenduren heeft Ger Beckers op de radiozender van L1 de luisteraars tijdens een interview erop geattendeerd dat de excursies voor dit weekend bij IVN Maastricht volgeboekt waren en hen verwezen naar de website van de nacht van de vleermuis waarop meerdere locaties en activiteiten te zien waren, in dit kader.

Dankzij het mooie weer en een goede opkomst was het weekend 24 en 25 augustus een bijzondere ervaring voor alle deelnemers. Op zaterdagavond 20 deelnemers en zondagavond 21 deelnemers.

Rond de klok van 20.15 uur waren allen verzameld bij de oude hoofdingang van de voormalige Tapijnkazerne in Maastricht. Na de uitleg over het verloop van de avond en een korte uitleg over de werking van de Batdetector werden de bezoekers in groepjes onderverdeeld van 5 personen. Ieder groepje kreeg de beschikking over een

Batdetector, een apparaatje dat de ultrasone geluiden die door vleermuizen worden gebruikt tijdens het jagen, omzet in hoorbaar geluid voor ons mensen. Gelijk bij aanvang van de excursie, werden vleermuizen gespot, bij gebouwen en bomen. De dwergvleermuizen waren het eerste hoorbaar en natuurlijk ook zichtbaar.

Bij het riviertje de Jeker aangekomen, waren diverse soorten bezig met insecten jagen en werd het erg druk in de lucht. Ook mooi om te zien dat hierbij de soorten door hun specifieke lichaamsbouw op verschillende wijze gebruik maken van het luchtruim. De kleine dwergvleermuizen tussen de struiken en bomen door, de grootoor halverwege de boomtoppen, de laatvlieger in rechte lijnen op ongeveer 4 meter hoogte en over het wateroppervlakte de watervleermuizen.

Ongeveer 22.30 uur werd de excursie weer op het oude kazerneterrein afgesloten. De deelnemers kregen na afloop een zoekkaart met de meest voorkomende vleermuizen in Nederland uitgereikt.

[GB]

Afdelingsactiviteiten

Januari

za 04	09.30	Werkgroep Flora: Kasteel Vaeshartelt
wo 08	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za 11	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien in Borgharen - Spekstraat
di 14	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo 15	20.00	Werkgroep Flora: Lezing Flora van Nederland - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 31)
di 21	20.00	Werkgroep Jubileum: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 16)
za 25	09.15	Ledendag IVN District Limburg - Sittard (zie pag. 17)
zo 26	09.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Februari

za 01	09.00	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo 05	20.00	Coördinatorenoverleg/Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
di 11	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
za 15	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
wo 19	20.00	Werkgroep Flora: Natuurtuinen Jekerdal
zo 27	09.00	Werkgroep Vogels: Excursie, plaats nog te bepalen

Maart

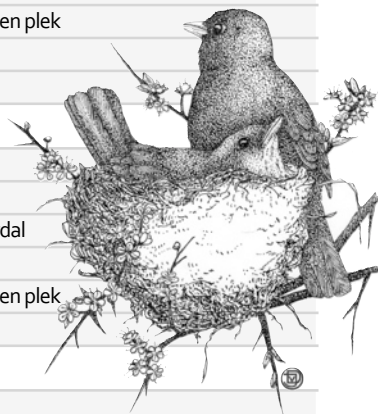
wo 04	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za 07	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
di 10	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo 11	20.00	Algemene ledenvergadering - Natuurtuinen Jekerdal
za 14	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
wo 18	20.00	Werkgroep Flora: Natuurtuinen Jekerdal
zo 29	09.00	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

April

wo 01	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
za 04	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
di 14	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo 15	20.00	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
za 18	09.30	Werkgroep Natuurbeheer: snoeien op nader te bepalen plek
za 25	09.30	Werkgroep Vogels: Excursie - plaats nog te bepalen

Mei

za 02	09.30	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen
wo 06	20.00	Bestuursvergadering: Natuurtuinen Jekerdal
di 12	20.00	Werkgroep Vogels: bijeenkomst - Natuurtuinen Jekerdal
wo 13	20.00	Werkgroep Flora: activiteit nader te bepalen

Publieksactiviteiten

Januari

zo 12 14.00	Nieuwjaarswandeling - Waterrijk Maastricht - Vertrek Filmhuis Lumière (zie pag. 10)
wo 15 20.00	Lezing Flora van Nederland /Maurice Martens - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 10)

Februari

do 06 20.00	Lezing/discussie stadsnatuur- en omgevingsvisie - Nat.Hist.museum (zie pag. 18)
wo 12 20.00	Cursus Bomen - Lespakket 1 theorie - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 14)
za 15 09.00	Start Landschapsgidsenopleiding - Kasteeltuin Kasteel Schaloen, Valkenburg (zie pag. 14)
zo 16 10.00	Vogelexcursie - Vertrek: Stayokay, Maasboulevard 101, Maastricht (zie pag. 11)
za 22 09.30	Cursus Bomen - Lespakket 1 praktijk - Europapark Gronsveld (zie pag. 14)

Maart

za 07 09.00	Landschapsgidsenopleiding - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 14)
zo 08 13.30	Ommetje Bemelen - Vertrek: Parkeerplaats v.v. Scharn (zie pag. 11)
zo 15	Wandeling Jekerdal met bezoek aan Jezuitengrot (i.s.m. Buurtplatform Campagne)
wo 18	Boomfeestdag - locatie nog niet bekend

April

zo 19 11.00	Wandeling Observant, ENCI-groeve en St. Pietersberg - P Châlet D'n Observant (zie pag. 11)
wo 22 20.00	Cursus Bomen - Lespakket 2 theorie - Natuurtuinen Jekerdal (zie pag. 14)
za 25 09.30	Cursus Bomen - Lespakket 2 praktijk - Buurthuis/kerk Bemelen (zie pag. 14)

Mei

zo 03 08.30	Ardenennenwandeling Stavelot - Coö met busvervoer (zie pag. 12)
-------------	---

Voor alle publieksexcursies geldt dat deze gratis zijn en men er zich niet voor hoeft aan te melden (tenzij anders vermeld).
Op tijd bij het vertrekpunt zijn is voldoende.

*

Kijk op www.ivn.nl/maastricht voor eventuele wijzigingen in de activiteiten

*

Parkeer voor Natuurtuinen s.v.p. aan de Mergelweg.

Boete parkeren in de Drabbelstraat: € 75,- !!

Doe mee met de Bioblitz!

In 2020 bestaat het Natuurhistorisch Genootschap 110 jaar en wil daarom op zondag 26 april 10.110 soorten planten en dieren waarnemen. IVN Maastricht gaat meedoen, voor meer info: Tineke de Jong, e-mail: tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Zaterdag 24 augustus - Algemene ledendag

De algemene ledendag was een groot succes. Allereerst omdat zich veel meer leden hadden aangemeld dan voor een actieve ledendag (ongeveer 35). Daarnaast is de doelstelling bereikt: we hebben leden gezien die al jaren niet actief zijn in de vereniging. Iedereen was erg enthousiast. Na de ontvangst met koffie/thee en vlaai konden de aanwezigen een wandeling maken onder leiding van Jo Bootz. De mensen die het te warm vonden dan wel niet in staat waren om te wandelen zijn gezellig samen gebleven in de Natuurtuinen. De wandeling voerde over de Pietersberg, langs het fort en weer terug naar de Natuurtuinen. De dag werd afgesloten met een barbecue. En hoewel de coördinatie van barbecue en drank niet optimaal was, hebben we hiervan geleerd. Deze algemene ledendag zal zeker herhaald worden en omdat hier vraag naar is, zullen ook introducees toegelaten worden die dan wel betalen voor eten en drank. [CP/IK]

Zaterdag 31 augustus - Landelijke Nachtlindertelling

Deze keer was de landelijke nachtlindertelling gepland in het laatste weekend van augustus. Omdat het plateau op de Pietersberg (naast het fort) geschikt is om veel en verschillende soorten waar te nemen, was het plan om hier weer laken en lichtbak neer te zetten. Helaas waaide het vreselijk hard waardoor we uit moesten kijken dat de lamp niet kaptsoeg. Het leek dus niet echt een succes te worden, maar uiteindelijk viel het mee. De wind ging liggen en er vielen maar een paar druppels regen. Marcel Prick is tot 23.45 uur doorgestaan en kon uiteindelijk aan de Vlinderstichting 34 soorten en 87 vlinders doorgeven. Het merendeel van de vlinders was op het licht afgekomen. Verschillende soorten huismoeders en grasmotten nemen we elk jaar waar, maar het Karmozijnrode *Breedbandhuismoeder* - foto: Annemie speckens weeskind is dan weer wat meer bijzonder. Omdat belangstellenden gaan en weer vertrekken en later weer nieuwe mensen komen is het altijd lastig om het aantal deelnemers te tellen, maar het waren er een kleine 20. Opvallend is steeds het aantal jonge mensen dat komt. Twee jongens waren te vroeg en gingen nog even de oehoe spotten tijdens de schemering wat ook gelukt is. Een gezin met een kind kon vanwege de bedtijd van het kind niet lang genoeg blijven; een ouder echtpaar met zoon kwam uit Goirle en waren een weekend in Maastricht. [IK]

Zondag 8 september - Terugblik op een erg geslaagde wijnwandeling

Op 8 september jl. vond, net als een jaar geleden, onder grote belangstelling (45 wandelaars hadden zich aangemeld) een wijnwandeling plaats, georganiseerd door het Buurtnetwerk Campagne, Aangenaam Wolder/Campagne en IVN Maastricht. De wandeling ging van start bij de Natuurtuinen aan de Drabbelstraat en liep door het Jekerdal en

over de St.Pietersberg. Bij het bijenhotel in de Natuurtuinen gaf Peter Alblas informatie over het belang en de leefwijze van vooral de wilde bijen.

Vervolgens werd de groep gesplitst in 3 kleinere groepen met elk een eigen IVN-gids en een ietwat afwijkende wandelroute. Dat was vooral nodig om de tekst en uitleg bij de bezochte wijngaarden én de imkerij voor iedereen behapbaar te houden.

Bezocht werden de imkerij van Klaas Westerterp aan de Re-collectenweg. Iedereen was geïnteresseerd én verbaasd dat dit zo in onze achtertuin gedaan en te zien was. En honing te koop was.

Ook was daar een verscholen kleinere wijngaard Fauquemont. Mike Robertson als nieuwkomende wijngaardenier wist ons te vertellen wat er ook mis kan gaan. De wespen hadden hun Solarisdruiven (favo-

riet voor deze insecten) volledig opgegeten. En het was best veel werk en kennis vergaaren om tot goede druiven te komen, maar als volgend jaar de eerste flessen geopend worden, mogen wij mee proeven!

Bij de iets hogerop gelegen wijngaard Domaine Ceulengaard van Valère werd wat uitgebreider kennis gemaakt met de wijncultuur door het proeven van aldaar geproduceerde wijnen. En Valère met vrouw en kleinzoon ontvingen ons weer zéér gastvrij met verschillende witte wijnen en rosé. Vooral de Grüner Veltliner was zeer lekker! Ook kon daar worden genoten van het fantastisch mooie uitzicht over het Maasdal.

Tenslotte kwam de hele groep weer bij elkaar in de Nekummerhoeve van de familie Bollen, alwaar eveneens een proeverij plaatsvond. Zoals ook bijgaande foto's illustreren was het een zeer geslaagde wandeling, waarbij gelukkig ook de weergoden ons gunstig gezind waren. Christien, Henny, Carlo en Antonie bedankt voor deze superleuke en lekkere tocht!

[GvS/CvtH]

Zondag 22 september - Sterwandeling

Het was een stralende zondag, een prima dag dus voor IVN Meerssen om het 60-jarig jubileum te vieren. Vanwege dit jubileum had IVN Meerssen de organisatie van de jaarlijkse Sterwandeling op zich genomen. Bij de Sterwandeling is het de bedoeling dat IVN-afdelingen van de Regio Maas & Mergelland vanuit verschillende vertekpunten naar één ontmoetingspunt lopen of fietsen. Van IVN Maastricht vertrokken om 10.00 uur vier wandelaars - Arie, Jan, Annemie en Chrit - vanaf de parkeerplaats van voetbalvereniging

Scharn voor een mooie wandeling naar het ontmoetingspunt in Meerssen.

We wandelden langzaam stijgend naar Berg en vandaar langs paadjes evenwijdig aan de helling met prachtige vergezichten richting Maastricht. Door het natuurgebied 'De Delen' met een mooie inkijk in groeve Curfs. Dan weer afdalend naar het Geuldal, waar we uiteindelijk bij Tapperij-Eterij de Proosdij op de Markt in Meerssen aankwamen. Daar

werden we hartelijk ontvangen door de mensen van IVN Meerssen en konden uitrusten, bijpraten en nieuwe contacten leggen onder het genot van koffie/thee en vlaai. Ook sloot hier Jenny als vijfde IVN Maastricht-lid zich bij ons aan. Zij was met de fiets gekomen.

Voor de middag-excursie konden we kiezen uit een rondleiding door het Proosdijpark of een rondleiding in de Synagoge en door wijngaard Raarberg. Beide rondleidingen waren zeer de moeite waard met uitgebreide uitleg in de wijngaard en een indrukwekkend verhaal over de geschiedenis van de joden in en om Maastricht en de synagoge in Meerssen, waar ook nog een aangrijpende tentoonstelling van grafiek van de Poolse kunstenaar Isaac Celnikier, die ternauwernood Auschwitz overleefde, te zien was. Bij het afscheid kreeg iedere deelnemer nog het boekje 'Wandeling door het Proosdijpark' aangeboden.

Terug liepen we een andere route. Eerst door het Geuldal richting Rothem, daarna weer de helling op langs niet eerder door ons gelopen paadjes. Via enkele landwegen halverwege de helling tussen Amby en Berg kwamen we rond halfvijf weer bij ons vertrekpunt. We konden terugkijken op een zeer geslaagde dag met een mooie wandeling en een uitstekend programma. IVN Meerssen een pluim voor de organisatie! Alleen jammer dat er zo weinig mensen van onze afdeling hebben meegelopen. [CM]

Woensdag 9 oktober - Fotopresentatie Peter Lambrichs

Op 9 oktober was het dan zover. Nadat ik maanden geleden een gesprek had gehad met natuurfotograaf Peter Lambrichs over zijn indrukwekkende foto van het burlende hert, keek ik vol verwachting naar deze datum uit. Peter Lambrichs kwam een fotopresentatie in de Groene ruimte geven.

In mijn achterhoofd speelden vragen als "hoeveel mensen zouden zich voor deze presentatie hebben opgegeven en wat zal het publiek van de presentatie vinden?" Om maar meteen met de deur in huis te vallen: het was een groot succes.

Het aantal aanwezige stoelen was net voldoende voor de meer dan dertig liefhebbers die zich hadden ingeschreven. Peter besteedde veel aandacht aan de manier van fotograferen. Een foto maken is heel iets anders dan een kiekje maken. Een kiekje maken is een foto maken van een object op het moment dat je het ziet en dan vooral niet te lang

blijven stilstaan want de tijd gaat verder en veel tijd hebben we niet. Voor een foto van het kaliber Peter heb je dagen, zo niet weken nodig voordat je de situatie aantreft die jij in gedachten hebt. Hoezo geduld hebben? Het publiek keek vaak met open mond naar de foto's die op het scherm verschenen en luisterde aandachtig naar de uitleg die daarbij werd gegeven. Peter is welbespraakt, dus aan uitleg geen tekort.

De foto van het burlende edelhert werd ook gepresenteerd en van een duidelijke uitleg voorzien: geen maanden, maar jren gingen voorbij voordat Peter op de bewuste plek, een edelhert kon fotograferen dat naar zijn hinde een burlend geluid maakte. Iedereen was onder de indruk, niet alleen vanwege deze prachtige foto maar ook vanwege de manier

waarop zo'n foto tot stand komt. Het is méér dan alleen foto's maken als het buiten goed weer is; ook als het pijpenstelen regent of als het mistig is trekt Peter eropuit en maakt de meest sfeervolle foto's.

Er werden uiteraard ook foto's getoond waar geen dagen aan vooraf gingen maar waarvan tevoren wel goed over is nagedacht: waar kom ik die speciale bloem tegen, is er voldoende licht, heeft de mist een speciaal effect?

Samenvattend vond iedereen het een zeer geslaagde presentatie die met een warm applaus werd gewaardeerd. [CvdE]

Zondag 3 november - Paddenstoelenexcursie De Dellen

Tegen de 60 mensen namen deel aan deze excursie in het natuurgebied De Dellen in Meerssen. De meeste deelnemers waren niet-IVN'ers die de aankondiging via de plaatselijke media hadden vernomen: door een misverstand werd helaas het IVN niet gepromoot. Door de grote toeloop werden de deelnemers in twee groepen verdeeld zodat het voor de twee gidsen enigszins te doen was. De overvloedige regenval in de voorgaande weken zorgde ervoor dat zich nog veel zwammen lieten zien. Een greep uit de vele interessante soorten: Draadknotzwam, Knolparasolzwam, Gekraagde aardster, Amethystzwam, Botercollybia en Witte bultzwam. De deelnemers waren zeer geïnteresseerd wat bleek uit de vele vragen en uit de talrijke foto's die genomen werden. De enorme toeloop voor deze excursie zal zeker een aansporing zijn om deze activiteit de komende jaren te herhalen. [HenkH]

Werkgroep Jeugd

Jekerdal-scharrelkids

Zaterdag 26 oktober - 'Nacht van de nacht'

Om 19.00 u verzamelden allen in de Natuurtuinen aan de Drabbelstraat om de 15^e jaargang van de Nacht van de Nacht samen te beleven. Opgezet in het kader van lichtvervuiling en altijd in de laatste week van oktober. Aanwezig waren Carlo, Vanessa, Petra en Wilma, (Groot)ouders en 13 kinderen. Naast hen ook geïnteresseerden die het sterrenruim wilden ervaren. Wandelen zonder verlichting is ons motto, ervaring en zintuigen in het donker openstellen, tevens sterren spotten in de nacht. Na welkom geheten en inleiding van Carlo over het uur tijdsverschil (de klok ging immers weer een uurtje terug) wisten de kinderen goed antwoord te geven op donker en licht in relatie tot de tijd. Nadat Petra de weg heeft gewezen hoe te lopen hielden we bij het bruggetje van de Jeker halt. Wilma vertelt: Door minder zien gaan we beter luisteren en voelen en ruiken wat er met ons gebeurt en kunnen we waarnemen door deze zintuigen te gebruiken. Luisteren! De wind door de bomen, ritselen van blaadjes enz. Een kind vertelt dat een vleermuis wel zichtbaar is in de lucht maar wij mensen zijn aanwezigheid niet kunnen horen vanwege een te hoge frequentie die de vleermuis voort brengt qua geluid. Een ander kind vertelt dat dassen ook in de nacht rondlopen en die zijn best luidruchtig. Die hadden we dus gehoord als ze in de buurt waren geweest. Hun overlevingskracht is dat ze alles eten, zelfs regenwormen. Hun reuk is wel sterk ontwikkeld. Die is bij veel nachtdieren goed ontwikkeld, daar kunnen wij nog wat van leren. Ruiken kunnen we bij wind ook, maar er kwamen helaas geen geuren door. Verder wandelen. Voorzichtig zonder licht van de zaklampen richten we ons meer op de ondergrond, dus waar je je voeten neerzet. Voelen dus. Voorbij de Lombok watermolen richting Kanne hebben we halt gehouden halverwege de heuvel op een parkeerplek ter hoogte van de Apostelhoeve. Daar heeft Vanessa op haar Ipad laten zien hoe je via de Skyview app kompas wijzend het sterrenstelsel kan waarnemen. De hemellichamen staan verspreid over de hemel die je normaliter op heldere nachten kan waarnemen, daarnaast per seizoen wisselend. Jammer hoor, het was te bewolkt, dus haar sterrenkijker(telescoop) kon ze niet gebruiken. De kinderen vonden de inzage op de Ipad spannend. Wat een prachtige app. Mede door de wind, die stukken lucht open blies, hebben we door de wolken heen toch nog de Grote Beer (steelman) kunnen waarnemen en daar toe leidend hoger in het Noorden op zijn kop de Kleine Beer (steelman) met poolster Polaris, de uiterst laatste ster van de greep. Verder ging de wandeling tot aan de waterzuiveringspomp. Carlo liet ouder en kind in de vallei kijken naar de geconcentreerde verlichting die daar heerst. Alle verlichting ten spijt, het is een mooi plaatje, konden we tevens een goed beeld vormen van waar het leven zich afspeelt. Kinderen

noemen op wat ze zien in het licht van het dal beneden. De verlichte kerk, autolichten, straatverlichting. Toren met rode lampen en windmolens die rood knipperen. Een kind vertelt wijs dat het voor de nabij gelegen vliegvelden geldt. Daarmee worden zij gewaarschuwd bepaalde hoogte te houden. Tja, sommige verlichting is wel noodzakelijk op verantwoorde wijze, andere kan een stuk minder. Verder ging het weer. Linksaf dalend richting natuurtuin. Af en toe toch even licht gevoerd met kans op uitglijden door losliggende stenen, daarna direct weer uit die lamp. Beneden bij de Nekummer molen heeft Wilma schaduw diertjes met de kinderen beoefend. Schaduw figuurtjes maken op het doek middels handen en vingers, een wit laken enjawel, een lamp als kunstmatige zon, anders krijg je geen schaduw. Carlo en Petra hielden het laken vast. Een enthousiaste bezigheid waarvan de vleermuis-schaduw toch wel favoriet bleek. Hoe kan het ook anders. Een diertje van de nacht (schemering). Carlo had nog een sluipspel op stapel staan maar de kids waren best moe van de wandeling en wilden graag naar binnen. Een andere keer dan maar weer. Terug in de Natuurtuinen hebben we heerlijk hete en koude choco gedronken, bereid door Enne en met een lekkere koek erbij, wat heel welkom was na zo een wandeling met activiteiten. Tevredenheid onder de bezoekers en kinderen. Wij blij met een geslaagde avond en ruime opkomst aan mensen. [WP]

We zijn nog steeds op zoek naar een coördinator voor de Jekerdal-scharrelkids. Interesse? Neem dan contact op met Carlo Poolen.

Werkgroep Flora

Zaterdag 7 september 2019 – Bijzondere bomen

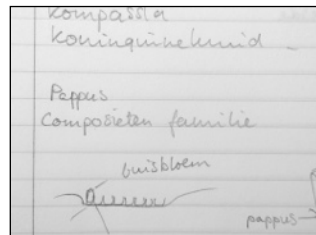
Op 7 september sloot de florawerkgroep aan bij de excursie van de bomencursus door het Jekerdal. Vertrokken vanaf de Drabbelstraat stuiten we net op de hoek al op enkele bijzondere bomen: tamme kastanje met extra ingesneden blad. Of hij mooi is, deze va-riant, daarover zijn de meningen verdeeld. Maar apart is hij wel. Ook enkele bijzondere beuken staan in dit gebied: goed te zien is dat ze vanaf de grond zijtakken maken als ze alleen staan, om de bast te beschermen. De steeliep staat er ook een aantal malen. Verder veel gebruikelijke wilde bosplantsoen-planten: rode kornoelje, haagbeuk, hondsroos, veldesdoorn, hazelaar. Deze en een groenstrook met voornamelijk hazelaar laten goed het verschil zien in biodiversiteit.

Tevens werd hier het klimaatspel met discussie uitgevoerd, een opdracht die Tineke moest uitvoeren voor de klimaatcursus die ze volgde. We zijn doorgelopen tot aan het begin van de Jekerweg om nog te puzzelen op de drie bomen die daar staan met veervormig samengesteld blad, die erg op elkaar lijken: de Kaukasische vleugelnoot (herkenbaar aan de 'slierten' met kleine vleugeltjes) de zwarte walnoot (herkenbaar aan de zwarte noten) en de hemelboom: herkenbaar aan de bloei, het blad met oortje en aan de zaailingen die hij rijkelijk om zich heen verzamelt. [KS]

Woensdag 18 september 2019 - Determineren

Onder leiding van Susanne besteden we deze avond aan het determineren van planten dat er op neer komt dat we al bekende planten uit elkaar peuteren om verschillen in opbouw van de bloem, stand van bladeren en de vorm van de stengel (bijvoorbeeld rond of hoekig) te onderzoeken. Als voorbeelden hebben we de wilde Bertram, Borstelkrans, Bont Kroonkruid, kleine Kaardenbol, Kompassla en Koninginnekruid. Om met deze laatste te beginnen: dit is een composiet en heeft een pappus. Een pappus is eigenlijk het kelkblad van elk buisbloemetje van de composiet, maar omdat je alle buisbloemen waarneemt als één bloem, is de pappus vaak een rij haren of schubben. Ook kijken we naar het vruchtbe-ginsel. Is dit onderstandig of bovenstandig? Voorbeelden van

onderstandige vruchtbeginsels zijn de roos en de appel. Bovenstandige vruchtbeginsels hebben de zonnebloem, de aardbei en de braam. Verder leren we het verschil tussen een kelk en een bloemdek. Een kelkblad is groen en kan afvallen; een bloemdek is eerst groen en verkleurt daarna. Omwindselbladeren zijn weer iets anders omdat die meerdere bloemen omwinden. Omwindselbladeren zijn bij de peer aan te treffen. De termen zijn allemaal niet nieuw, maar lastig te onthouden, dus fijn als we dit regelmatig repeteren. En het is ook fijn om dit binnen te doen, zodat we loepjes en binoculairs, mesjes en snijplanen bij de hand hebben om elke minuscuul onderdeelje te kunnen bekijken. [IK]

Zaterdag 5 oktober 2019 - Jekerkwartier

Op 5 oktober 2019 hebben wij een deel van het Jeker-kwartier en de stadsmuren onderzocht naar de nog aanwezige flora. Ikzelf, Ton, samen met 3 experts, Irma, José en Kik, hebben de oevermuur langs een zijtak van de Jeker onderzocht. Goed zichtbaar de

mannetjes Hop, veel Klimop en een Muurvaren langs de binnenkant keermuur. De route begon op het Bosquetplein, naar de Bonnefantenstraat, naar de Heksentraat, via een steile trap naar de walmuur, bijna op het eind een rechte trap af naar de Nieuwenhofstraat, rechtdoor de St. Pieterstraat, linksaf naar 't Lang grachtje, oversteken, via de Grote Looierstraat terug naar het Bosquetplein.

Onderweg tijdens de route veel kruiden waargenomen, zoals het Stengelomvattend havikskruid (=zeer zeldzaam, bloemen zijn tweeslachtig, ze hebben zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen) - Kaasjeskruid - Melkdistel - Muur - Muurleeuwenbekje - Steenbreekvaren - Bosrank - Lindeboom (alleen blaadjes) - Moerbeiboom - Stijf ijzerhard - Muurhavikskruid - Gehoornde klaverzuring - Es - Wikke - Duizendblad - Geitenkruid - Canadese fijnstraal - Gewoon nagelkruid - Duivenkervel - Stinkende gouwe - Bezemkruid - Kruiskruid - Salie - Iep - Haagwinde (pispotje) - Koninginnenkruid - Rosa - Zeepkruid - Bijvoet - Venkel - Vlinderstruik - Steeneik - Marjolein - Gele helmbloem - Grote zandkool of Rucola - Gewone eikvaren - Dauwbraam - Hennepnetel - Rode valeriana - Muurbloem - Wijnrank - Steenbraam. De walmuur bestaat uit verschillende steensoorten

en een aanleg in eeuwen. De muur langs de Jeker dateert uit de 14^e eeuw (zie foto op pagina 29) en is opgetrokken uit verschillende steensoorten zoals kalksteen (mergel) en kolenzandsteen. Bij het bouwen van de muur kwam tussen de gestapelde stenen een mengsel van kalk, leem en soms verse koemest en dat verklaart hoofdzakelijk, dat hier het Stengelomvattend havikskruid groeit. Langs het Lang grachtje staat een walmuur uit de dertiende eeuw, daar groeit voornamelijk in de kalkvoegen het Grijs havikskruid, Muurbloem, en de Gewone eikvaren. [TC]

Zaterdag 7 november 2019 – Tiny Forest

Het was wat moeilijk te vinden, het jonge Tiny Forest Manjefiek. Want er zijn links en rechts achter het winkelcentrum van Malberg wel meer groene veldjes. Maar midden achter het winkelcentrum ligt de basisschool Manjefiek en daarachter een groen veld met, ja hoor, het Tiny Forest, met een sympathiek stokkenhekje eromheen. Rondom hebben de kinderen van de basisschool klaver gezaaid. We zien dat het goed is opgekomen.

We gaan naar binnen. Het CNME heeft al een paar jaar eerder twee cirkelvormige buitenklaslokalen aangelegd, met boomstammen om op te zitten en een 'muur' van bomen en struiken. Een pad van houtsnippers slingert zich door het jonge bos.

We gaan kijken of alle 31 soorten bomen en struiken, 517 stuks, die in maart door de kinderen geplant zijn, goed gegroeid zijn. Tineke heeft aan het meetlint gedacht.

De kinderen hebben goed werk verricht. We vinden het boompje dat Britt geplant heeft. Haar naam op het houten schijfje hangt nog aan de esdoorn. De boompjes waren onge-

veer 90 centimeter toen ze geplant zijn. Nu is de boom van Britt wel tot 2,50 meter gegroeid.

We zien o.a. steeleip, beuk, zomereik, populier en winterlinde. Deze bomen gaan straks het dak van het Tiny Forest vormen. Het valt op dat de eiken het zwaar hebben gehad in de droge zomer. Ze zijn heel klein gebleven of verdroogd. Toch is de bodem bedekt met een dikke laag stro om dat te voorkomen. De berk, lijsterbes, steeleip en veldesdoorn zijn iets minder hoog gegroeid dan de esdoorn, het varieerde tussen de 1 meter en 2,20 meter.

Als struiken zien we o.a. de hulst, meidoorn, vuilboom en vogelkers, die nog nauwelijks gegroeid zijn. Ook staat er aalbes en zwarte bes om straks lekker van te plukken. We zoeken naar sporen van dieren. We zien een begin van een gegraven hol met een pad onder het hek door. Een konijn of bunzing?

Ondertussen zijn de kleine buitjes echte regen geworden. Tijd voor koffie! Die is gelukkig dichtbij te vinden in het winkelcentrum.

Hopelijk vindt de gemeente Maastricht nog veel meer plekken waar bosjes kunnen komen. Goed voor de biodiversiteit en natuur in de stad, schone lucht en wateropvang en een fijn leslokaal in de buitenlucht. [MD]

Vooruitblik 2020

Flora van Nederland in het dagelijks gebruik.

Door Dr MJM Martens, Redacteur Flora van Nederland

Op de bijeenkomst van de Florawerkgroep op woensdag 15 januari om 20.00 uur in de Natuurtuinen Jekerdal gaan we samen eens kijken wat er zoal mogelijk is met flora van Nederland en hoe de website is in te zetten bij het zelf bestuderen van onze wilde flora of bij het onderwijs in de floristiek.

De avond staat open voor alle floraliefhebbers en voor wie er meer over wilt weten.

Wel graag opgeven bij Irma Kokx, e-mail: ipa.kokx@gmail.com

Het is een online zelfstudie-systeem dat planten dichterbij de mensen brengt. Kern van Flora van Nederland zijn de unieke video-determinaties waarin de kenmerken van de

planten worden getoond en uitgelegd, waar de omgeving waar de plant in staat in beeld wordt gebracht en voorts hoe door middel van teksten de informatie en kennis verder kan verdiepen.

Flora kent een uitgebreid zelfstudiepakket waarin de kenmerken van planten worden uitgelegd door foto's en tekeningen en beschrijvingen. Gekoppeld aan Flora van Nederland is een simpele determinatie optie die zelfstandig te gebruiken is onder de naam Florakompas. Ook biedt Flora van Nederland een directe ingang naar de plantengemeenschappen waarin een plantensoort voorkomt, zodat de gebruik(st)er inzicht krijgt in het landschap, waar hij/zij doorheen wandelt.

De ruim 600 plantensoorten en ruim 40 plantengemeenschappen die nu in Flora van Nederland te vinden zijn kun je op meerdere manieren benaderen. Enerzijds is er de directe benadering via een zoekstelsel Google of Bing door de plantennaam in te brengen in de zoekmachine. Vrijwel altijd is zo de betreffende plant op Flora van Nederland te vinden en land je direct op het zogenaamde plantenaspoort. Anderzijds, en ik noem dat graag de 'koninklijke' weg, is er de benadering door eerst naar de thuispagina (soms ook wel homepage genoemd) van de website te gaan. Op deze thuispagina tref je allerlei actualiteiten aan betreffende planten uit onze wilde flora. Ook vind je er een reeks berichten (soms 'blog' genoemd) over diverse onderwerpen waarin planten een rol spelen.

Je vindt op deze thuispagina ook twee ingangen naar respectievelijk 'plantensoorten' en 'plantengemeenschappen'. Wanneer je bijvoorbeeld de eerste aanklikt word je een menu aangeboden waarin je kunt kiezen voor de index van alle opgenomen plantensoorten. Je kunt dan vervolgens de plant kiezen die je wil bekijken. Ook is er een alfabetische ingang naar de 550 plantensoorten waarvan een videodeterminatie in de website is opgenomen. Dan kun je behalve de tekst en meestal een aantal foto's met bijschriften ook meteen de video afspelen.

Een ingang met 18 geselecteerde hoofdgroepen van plantensoorten biedt de mogelijkheid om meer specifiek een groep plantensoorten te bestuderen. Veelal wordt bijvoorbeeld de hoofdgroep 'grasachtigen' benaderd, wanneer een gebruiker zich meer wil verdiepen in de karakteristieken van deze vaak als 'moeilijk' ervaren plantensoorten. Ook rond het begin van de bloei zijn 'maand' ingangen samengesteld, waardoor je -voordat je naar buiten gaat- al een indruk kunt hebben van welke plantensoorten je bloeiend kunt aantreffen.

Een verdere ingang leidt je naar de al genoemde kenmerken met uitleg en tenslotte is er een ingang naar de determinatiesite Florakompas. Laatstgenoemde wordt gebruikt om via een visueel selectiestelsel de naam van een plant of nauwverwante plant te achterhalen. Daarbij wordt van een selectiemechanisme gebruik gemaakt dat het de gebruiker gemakkelijk maakt om visueel in te zoomen op een plant. [MM]

Werkgroep Natuurbeheer

Zaterdag 24 Augustus - Boomgaard Mientje, Gronsveld

In juli hebben we ook al gewerkt in de boomgaard van Mientje. De pruimen zijn geplukt, dus de pruimenbomen kunnen gesnoeid worden. Ze groeien vaak wild in alle richtingen, dus we snoeien ze weer een beetje in vorm. De jongere kersenbomen snoeien we vooral aan de bovenzijde, ze worden anders te hoog en nemen bij elkaar het licht weg. In totaal 16 bomen gesnoeid. De boomgaard is weer helemaal nagezien. Presentie lijst: Adrie, Jules, Mientje, Lucien, Nannie, Dirk, Marina en Enne

Zaterdag 21 September - Boomgaard Lucien, Mesch

Net als vorig jaar staan de perenboom weer vol met waterloten. Ze hebben een mooie vorm en groeien goed. We halen zelfs de top een stukje terug zodat ze voor ons niet te hoog worden en onbereikbaar voor onderhoud. De appelbomen snoeien we van de winter. Zonder blad kun je goed zien hoe de boom is opgebouwd en heb je een beter overzicht. Presentie lijst: Adrie, Lucien, Nannie, Mientje en Dirk

Oktober - Boomgaard Torenmolen, Gronsveld

Vanwege slecht weer is het snoeien afgelast

Zaterdag 9 november - Boomgaard Amby, snoeien met de buurt

In juni zijn we nog in Amby geweest met snoeien en toch kunnen we weer vooraan in de boomgaard beginnen. De appelbomen hebben veel waterloten. Na de snoeibeurt is er weer een mooie open appelboom te voorschijn gekomen. De jonge aanplant laten we met rust. We hebben op een ochtend alweer de helft van de wei nagezien. We werden door de buurt weer verast met heerlijke zelfgebakken vlaaien. Presentie lijst: Jules, Mientje, Dirk, Lucien en Nannie, 6 personen uit de buurt; samen 11

Blijf op de hoogte van de activiteiten van IVN Maastricht

E-mail service: aanmelden bij Chrit Merckelbagh, werkgroep PR:
chritm@gmail.com

Website: kijk ook op de website voor het laatste nieuws,
www.ivn.nl/maastricht

Humus: nr. 107 komt uit: begin mei en loopt tot
half september 2020

Werkgroep Vogels

Hoe gaat het met de merel?

Zoals bekend, heerst er onder merels sinds enkele jaren (sinds 2016) een ziekte ten gevolge van het Usutu-virus. Deze ziekte leidt onherroepelijk tot de dood van de merel en dit heeft ertoe geleid dat er minder merels worden waargenomen, ook in onze tuinen.

In het blad Sovon-Nieuws van september 2019 staat een artikel met als titel: “De merel (nog steeds) in zwaar weer”. Landelijk namen de aantallen merels al sinds 2007 af met 1% per jaar, maar na de uitbraak van de ziekte ging de populatie elk jaar met een hoger percentage achteruit; in 2019 met 16%. Per regio verschillen de effecten, maar in Limburg was deze tendens het sterkst: een afname tot een derde van de populatie in de stedelijke gebieden. Ook de broedsuccessen zijn (landelijk) de laatste jaren slecht geweest, ten eerste wegens deze ziekte, maar ook vanwege het hete en droge weer, waardoor voedsel schaars en moeilijk bereikbaar was. Ook buiten de stedelijke gebieden zijn de aantallen beduidend afgenomen en was het broedsucces slecht.

Dit jaar worden er vanaf juli minder sterfgevallen gerapporteerd bij Sovon. Het zou kunnen betekenen, dat het dieptepunt voorbij is en er kans is op herstel van de populatie. Dit zal echter moeten blijken uit de komende vogeltellingen die voor Sovon gedaan gaan worden. Want: meten is weten.

NB: Sovon is een professionele organisatie met als motto: vogels tellen, vogels kennen, kennis delen. Door vrijwilligers en professionals aangeleverde gegevens worden verwerkt en bruikbaar gemaakt voor beleid van overheden (provinciaal, landelijk en Europees) en voor soortenbescherming en natuurbeheer. [RP]

Zaterdag 26 oktober - Eys

Ondanks de slechte weersvoorspelling stonden we op zondagochtend om 9.00 uur toch met 12 vogelaars bij de kerk in Eys. Vanaf die plek waren al heel wat soorten te spotten: Houtduif, Koolmees, Merel, Pimpelmees, Roodborst, Turkse tortel, Zwarte kraai en twee Spreeuwen op het kruis van de kerk. Na een steil klimmetje hadden we meteen een prachtig zicht op het Limburgse Heuvelland. Wat boffen we toch dat we in het zuiden des lands wonen... Langs een veld met wijnranken stond wat struweel en we hebben een hele poos staan turen: Gaai, Groenling, Vink en veel Merels. We zagen ook andere Lijster-achtigen, maar kregen ze niet duidelijk genoeg in beeld om ze te determineren. Prachtig waren de Geelgorzen, die midden op het pad aan het foerageren waren. We volgden de glooiende heuvels en liepen voornamelijk door grasland. Een aantal keren hoorden we de kenmerkende lach van de Groene specht, maar pas later tijdens de wandeling hebben we hem ook daadwerkelijk gezien. De rauwe roep van de Blauwe reiger trok meteen de aandacht naar zijn rustige verschijning in de lucht. Met trage slagen zagen we ook Roeken, Soepgans tussen kijken naar wat we het dal

dat niet iedereen veel Koolmezen en inpend zagen we een

konden mooi kijken naar een alarmerende Winterkoning. Het bos uitlopend en dalend richting een watertje stond ons een verrassing te wachten: een Watersnip in het veld! Hij vloog op en maakte een mooi vluchtje zodat hij even heel goed te bewonderen was alvorens ergens in het gras te landen en onzichtbaar te worden. Er vloog een groep Kieviten over en er zat een Holenduif te roepen in een kale boom. Het meanderende beekje bleven we een tijdje volgen en de groep viel uiteen in twee groepjes. En waar de voorste groep kon genieten van Staartmezen, zag de achterste groep een roofvogel (waarschijnlijk een Havik) en werd verrast door een Appelvink die – zoals vaak het geval is – in

het topje van een boom zat. De Buizerd die over vloog werd door beide groepen gezien en gehoord. Teruglopend richting Eys hoorden we de vrolijke roep van de Putter. Maar kijkend in de struik waar het geluid vandaan kwam, zagen we meer dan alleen een Putter. Kneu? Keep? Vink? Geelgors zat er in elk geval ook. Speculerend over wat we nou precies gezien hadden, liepen we Eys weer in en streken neer 'bie de Tantes' voor een heerlijk stuk vlaai met iets warmes. Wat een geweldige ochtend was het. Met veel leuke soorten, een prachtig afwisselende route en een aangename afsluiting. [JA]

Dinsdag 12 november - Vogelquizen

De vogelwerkgroep komt elke tweede dinsdagavond van de maand bij elkaar in het lokaal in de Natuurtuinen. Tijdens de lente- en zomeravonden gaan we regelmatig naar buiten, maar in de herfst en winter organiseren we activiteiten binnen. Vaak zijn het leden van de werkgroep zelf die dan een presentatie geven over een bepaalde vogelsoort, laten we elkaar foto of filmmateriaal zien of oefenen we geluiden. Op

12 november werden we getraceerd

De eerste was door René Pirson samenge-
het zien van een foto telkens aan te geven om
het een mannetje of vrouwtje was van die
soorten zijn de verschillen tussen man en
delijk (Merel: man zwart verenkleed met oran-
en vrouw bruin verenkleed en bruine snavel),
dere zijn de verschillen subtiel (Groene specht:
man rode wangvlek en vrouw zwarte wangvlek) en
bij sommige soorten zijn verschillen tussen man en
vrouw niet te zien (Ekster). Heel interessant, want
deelnemers goed te kijken naar verschillen in veren-
re kenmerken. Tijdens de bespreking van de aan de orde komende soorten en geslachten konden we ook inzoomen op verschillen in verenkleed tijdens de seizoenen (winter- en zomerkleed).

De tweede quiz was gemaakt door Peter Vercuijsse en had een iets andere insteek. Peter liet ons een foto zien en wij moesten dan zoveel mogelijk opschrijven wat we wisten over die vogel. Welke soort, welk geslacht, welk kleed (winter- of zomer), adulte of juveniele vogel. Als we geen idee hadden om welke soort het ging, moesten we een soort opschrijven die we wel kenden en die we er het meeste op vonden lijken. Vervolgens mochten we onze vogelgids erbij pakken en in een tweede kolom aangeven of we bij onze eerste determinatie bleven of dingen wilde aanpassen. Daarna gaf Peter ons het bevrijdende antwoord en bespraken we in de groep op welke kenmerken je kunt letten om dit soort determinaties uit te voeren. Een super leerzame en gezellige avond! [JA]

Werkgroep Wandelen

Zondag 20 oktober - Wandeling van Nideggen naar Heimbach

Een gedeelte van de LAW Buntsandsteinroute

Voorwandelaars waren Jan, Chrit, Herman. Annemie was onze chauffeuse.

Het weerbericht was niet echt gunstig en inderdaad de regen kwam met bakken uit de lucht! Gaandeweg werd de wandeling net een waterballet. Ik kan me niet herinneren dat we ooit zo'n slecht weer hebben gehad. De bus was aanvankelijk vrij snel vol maar uiteindelijk waren er ook weer veel afmeldingen vooral de laatste dagen: mensen met een vooruitziende blik!

De bus van toeringcarbedrijf Heijthuijzen was mooi op tijd en we reden met 46 deelnemers richting Nideggen, waar we even na tien uur aankwamen. Bij de Zülpicher Tor werd een groepsfoto gemaakt en hup ... op naar de koffie! In Café Herpertz am Rathaus stond men al te wachten. De Torten zagen er overheerlijk uit en vele lieten zich dat dan ook goed smaken.

Na de koffie gingen we aan de wandel. De wandelaars voor de lange wandeling vertrokken met Herman vanuit Nideggen. De andere wandelaars stapten weer in de bus en reden naar Abenden waar ook zij, onder leiding van Jan en Chrit, aan de wandeling begonnen.

De groep Herman passeerde het klettergebied Effels en volgde grotendeels de beboste oostelijke helling van het Rurdal (Natuurgebied Buntsandsteinfelsen) in

zuidelijke richting. Een lange afdaling tot de Rur, dan weer een flinke stijging tot ongeveer 350 meter naar Kühlenbusch. Na te zijn uitgepuft wandelden we verder door een mooi bos, Kühlenbusch, de huisberg van Abenden. Dan een mooie, spannende afdaling met vergezicht, alleen jammer, door de regennevel viel het uitzicht tegen. In Abenden op de parkeerplaats 'Im Hag' kon groep Herman de boterhammen droog opeten onder het via-

duct. Hier waren de wandelaars van de korte route (groep Chrit) vertrokken. Zij liepen vanaf dit punt grotendeels dezelfde route als groep Herman echter met een mooie lus om het dorp Blens heen, om bij de brug in Hausen weer op de route van de lange wandeling uit te komen. Zij hadden wel het 'geluk' nog twee schuilhutten tegen te komen om even de stromende regen te ontvluchten.

Na de pauze wandelde groep Herman verder door het dorpje Abenden. Het is een dorpje met veel mooie vakwerkhuisen. De naam Abenden komt van 'Am Benden', aan waterrijke weiden of 'Benden' gelegen. Zelfs in de droogste zomers was er water en waren er vruchtbare weiden. Via de brug staken we de Rur over en liepen langs het stationnetje van de Rurtalbahn richting Blens.

We wandelden door en langs de rand van het Hetzingerwald en weilanden richting Blens.

Ook Blens was uitgestorven. Verder door de weilanden (Renzenauel) in de stromende regen richting Hausen. Het begon steeds harder te regenen. Bij Hausen staken we de Rur over via een noodbrug. Er is een mooie nieuwe brug gebouwd, maar waarvan de aansluitingen nog niet klaar zijn.

Onder de toegangspoort van Burg Hausen hield groep Herman even pauze om te schuilen. Voorbij de Burg gingen we naar links en volgden een ander pad omdat de originele Buntsandsteinroute een zeer zware steile helling heeft van ongeveer 200 m naar 390 m (Sonneberg). Dat vonden we als voorlopers te veel van het goede! Ook de andere route ging flink omhoog maar het pad was geleidelijker, wat niet wegneemt dat het een behoorlijke klim tot Echelberg (370 m) was. Voor enkele wandelaars was het soms iets te zwaar, vooral ook door de wel erg harde regen. Voordat groep Chrit aan deze klim begon was er weer een mooie grote schuilhut waar we de 'waterschade' aan onze kleding en schoenen controleerden. Na alles weer in orde gebracht te hebben, stapten we dapper de stromende regen in. Het pad omhoog naar de Echelberg ging langs weilanden en bos en we hadden zowaar een snel stromend regenbeekje langs het pad lopen. Door

die harde regen viel het uitzicht toen we boven waren letterlijk in het water! Hier nog een schuilhut om even bij te komen en zagen we groep Herman ook uit het dal omhoog komen wandelen. Van hieruit liep er een mooi bospad langzaam omlaag richting Heimbach. Het laatste stukje van deze afdaling was een lange trap van 129 treden. Iedereen was blij dat we in Heimbach eindelijk droog en warm konden bijkomen van de pittige, soms zware wandeling in de stromende regen.

Kwart voor vijf vertrokken we naar Maastricht en na een extra rondje door Heer waren we weer thuis. Iedereen bedankt, voor de steun onderling en na een lekkere, warme douche was de regen alweer vergeten.

De volgende wandeling is op zondag 3 mei in de Ardennen. We starten dan in Stavelot en wandelen via Trois Pont naar Co, met hopelijk mooi, droog wandelweer! [HH]

hoveniersbedrijf
Groen || centrum Biesland
 tuinarchitectuur - sierbestratingen - sierplanten

Al meer dan 25 jaar de specialist op het gebied van
aanleg en onderhoud van creatieve tuinen.

Volg ons op **facebook**

www.facebook.com/groencentrum.biesland

of kijk op

www.groencentrumbiesland.nl

Cannerweg 262, 6213 BL, Maastricht, tel. 043-3250421

Bie dur Lei

(Châlet D'n Observant)

Midden in de ENCI-groeve ligt het infocentrum 'Bie dur Lei' (Châlet D'n Observant) met een prachtig terras waar het heerlijk toeven is.

Geniet van het fantastische uitzicht op de Observant, de visvijver en de nog in bedrijf zijnde ENCI-groeve met haar adembenemende kalkwanden.

Of beklim de trap naar het spectaculaire uitzichtplatform.

Binnen is er een doorlopende informatiefilm over het 'Plan van Transformatie ENCI-gebied', waar beheerder Lei Bellefroid u trouwens alles over kan vertellen.

Het is niet alleen een plek om lekker uit te rusten onder het genot van een hapje en een drankje, maar ook het vertrekpunt van o.a. een fotospeurtocht, prachtige wandelingen (5-25 km) en fietstochten. Deze zijn gratis te verkrijgen.

De kinderen kunnen gratis op zoek naar fossielen in mergelblokken.

Met hamer, helm en veiligheidsbril wordt het een spannend avontuur.

Voor de grote avonturiers zijn er rondleidingen door de ENCI-groeve.

In de vijver kan gevist worden en als u met een groep een op-maat-gesneden excursie of activiteit zou willen, kan dat geregeld worden.

Bie dur Lei is het hele jaar door geopend
op woensdag en donderdag van 12.00 tot 17.00 uur,
op vrijdag, zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 18.00 uur.

Adres: Lage Kanaaldijk 117, 6212 NA Maastricht

e-mail: chaletobservant@gmail.com

website: www.chaletobservant.nl

Lid worden?

Wilt u samen met ons de natuur van dichtbij beleven? Geef u dan op als lid van IVN, waarvan de afdeling IVN Maastricht onderdeel is.

U bent dan lid van IVN en aangesloten bij de afdeling IVN Maastricht.

CONTRIBUTIE 2019	€
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) incl. tijdschrift 'Mens en Natuur' (4x) + afdelingsblad 'Humus' (3x)	24,-
IVN-lid + abonnement 'de Natuurgids' (8x per jaar)	39,50
Huisgenoot- of Jeugdlid	5,-

Aanmelden bij

Secretaris Carlo Poolen - Trichtervogdenstraat 70, 6223 CT Maastricht.
Tel: 043-3626261. E-mail: ivn.maastricht@home.nl

Contributie overmaken naar:

ING Bank rekeningnr. NL05 INGB 0002 4052 39 van IVN afdeling Maastricht, met vermelding van uw N.A.W. gegevens.

Donaties

Wilt u geen lid van onze vereniging zijn, maar ons wel financieel steunen? Dat kan! Maak minimaal € 15,- over op bovenstaande rekening onder vermelding van: donatie. U ontvangt dan 3x per jaar ons afdelingsblad 'Humus'. U heeft geen stemrecht en u krijgt geen korting op IVN-cursussen en andere IVN-activiteiten.

Adverteren in Humus

De kosten voor 1 jaar (3 nummers) adverteren, bedragen:

zwart/wit: ¼ pagina € 25,-; ½ pagina € 50,-; 1 pagina € 75,-

full colour: ¼ pagina € 37,50,-; ½ pagina € 75,-; 1 pagina € 112,50

Kopij voor Humus 107 (verschijnt mei 2020)

Aanleveren uiterlijk 6 april bij Chris van den Ende,

e-mail: chris.vandenende53@gmail.com

Redactie Humus: Chrit Merckelbagh, Tineke & Wil de Jong, Chris van den Ende

Humus komt 3 keer per jaar uit met een oplage van 350 ex.,
het voorjaarsnummer heeft een oplage van 400 ex.

ivn natuur
educatie
Maastricht

